

Znak sprawy: OP.082.5.12.2025

PROTOKÓŁ Z KONSULTACJI DOTYCZĄCEJ WYKONANIA PRAC NA TERENIE TORFOWISKA

Data: 08-12.08.2025 r.

Miejsce: spotkanie online

Uczestnicy:

- **Prace Wysokościowe Tomasz Bąkowski,**
- **Usługi Ekologiczne Alojzy Przemyski,**
- **„WYGOCKI” Andrzej Wygocki**
- Agnieszka Pagacz, Sebastian Bielak, Ewelina Lis pracownicy

1. Czy zamieszczona na stronie internetowej informacja co do zakresu prac jest jasna i pozwala na oszacowanie wartości zamówienia?

Ekspert I: stwierdził, że informacja zamieszczona na stronie internetowej jest generalnie jasna i pozwala na oszacowanie wartości zamówienia. Zaznaczył jednak, że niektóre miejsca na drodze szlaku zrywkowego zostały niedoszacowane, natomiast powierzchnia na północy może być przeszacowana. Zamieszczone zdjęcia trochę bardziej wizualizują skalę prac.

Ekspert II: potwierdził, że zamieszczone informacje są jasne, przejrzyste, ale według niego żeby móc w pełni oszacować wartość zamówienia należy także, oprócz zapoznania się z udostępnionymi materiałami, wybrać się w teren i na miejscu zapoznać się z zakresem prac, charakterem siedliska oraz potencjalnymi wyzwaniami przy realizacji zamówienia. Treść ogłoszenia nie budziła zastrzeżeń co do precyzji opisu zakresu prac.

Ekspert III: potwierdził, że zamieszczone informacje są jasne, przejrzyste oraz pozwalają na oszacowanie wartości zamówienia. Treść ogłoszenia nie budziła zastrzeżeń co do precyzji opisu zakresu prac.

2. Prosimy o wyobrażenie sobie warunków prac – 3 miesiące: listopad – styczeń, temperatura 0°C, grunt pokryty śniegiem i wysoki poziom wód gruntowych. Czy w takich warunkach jest możliwe wyniesienie wskazanej biomasy bez wjazdu na torfowisko?

Ekspert I: Zakładając temperaturę około 0°C, pokrywę śnieżną oraz wysoki poziom wód gruntowych, ekspert stwierdził, że wyniesienie wskazanej biomasy bez wjazdu na torfowisko jest teoretycznie możliwe, ale bardzo trudne do oszacowania w praktyce. Realizacja takiego zadania wymagałaby dużej liczby osób do prac ręcznych, co – jak zaznaczył – jest bardzo trudne do zrealizowania z uwagi na dotychczasowe doświadczenia.

Ekspert II: stwierdził, że po pierwsze w proponowanym trzymiesięcznym okresie czasu nie da się zrealizować zadania wywozu biomasy z całej strefy 5a torfowiska, gdyż jest to zbyt pracochłonne. Po drugie, w dzisiejszych czasach trudno jest znaleźć wystarczająco wielu pracowników, którzy będą gotowi na ciężką fizyczną pracę w bardzo trudnym terenie, jakim jest torfowisko, w związku z tym on

nie widzi możliwości usunięcia zalegającej biomasy z kopuły torfowiska tylko w oparciu o ręczną pracę ludzi, gdyż po prostu nie będzie miał kto tego zrobić.

Ekspert III: wykonanie prac w okresie zimowym, przy założeniu trudnych warunków atmosferycznych (pokrywa śnieżna, temperatura 0°C, wysoki poziom wód gruntowych), może być skrajnie utrudnione, a nawet niemożliwe do realizacji. Jednocześnie zaznaczono, że przy braku pokrywy śnieżnej wykonanie zakresu prac jest możliwe w całym zakresie

3. Jeśli nie to jaka powierzchnia/ilość jest możliwa do realizacji.

Ekspert I: nie był w stanie jednoznacznie określić stabilności gruntów, wskazując, że konieczne może być wykonanie drogi do transportu. Ręczne wynoszenie jest mało prawdopodobne.

Ekspert II: zaproponował, aby zadanie polegające na kompleksowym usunięciu biomasy ze strefy 5a torfowiska rozbić na kilka etapów, które będzie można rozliczać osobno i które będą wyznaczone w taki sposób, aby możliwe było zachowanie ciągłości prac bez względu na aktualnie występujące warunki pogodowe. Przykładowo, jeżeli będą panowały optymalne warunki (suche podłoże, brak opadów, temperatury powyżej 0° C) to powinna być dostępna możliwość ręcznego zbierania gałęzi i kłód rozrzuconych luźno wśród roślinności albo przycinania i zbierania gałęzi zalegających w starym szlaku transportowym, natomiast gdyby wystąpiły trudne warunki pogodowe, takie jak np. opady śniegu to powinna być możliwość wywożenia kłód drewna, które zalegają w gotowych stosach i dzięki temu – bez względu na to czy pada deszcz czy zalega śnieg – są zawsze dobrze widoczne i stosunkowo łatwo dostępne dla ludzi i maszyn.

Ekspert III: Zaproponowano, aby w zamówieniu uwzględnić zapisy umożliwiające:

- rozwiązanie umowy lub wydłużenie terminu realizacji w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków pogodowych,
- ustalenie miesięcznego zakresu prac możliwego do wykonania pod warunkiem braku opadów śniegu i zamarznięcia podłoża.

Wskazano również na możliwość wyznaczenia testowego, mniejszego obszaru do realizacji jako formy pilotażowej oceny wykonalności zadania.

4. Jakie ewentualne modyfikacje sposobu prac (inne niż ręczne wynoszenie) można zaproponować, żeby nie doszło do uszkodzenia powierzchni torfowiska

Ekspert I: W celu ograniczenia potrzeby transportu biomasy, zaproponował:

- **składanie urobku w rowach:** usunięcie warstwy wierzchniej torfu, umieszczenie w środku kłód, a następnie przykrycie torfem. W ciągu kilku lat materiał naturalnie się wkomponuje w strukturę torfowiska,
- **palenie gałęzi na miejscu na grubych blachach lub specjalnych podwyższeniach,**
- **zrębkowanie gałęzi i pakowanie**
- **dopuszczenie lekkiego sprzętu na gąsienicach,** w celu ograniczenia ingerencji w strukturę torfowiska.

- zastosowanie **kolejki górskiej**, przy czym występują trudności z jej montażem (brak punktów zaczepienia),
- **Utworzenie ścieżki dydaktycznej**, która może służyć jako przetamowania jak i droga po której lekki sprzęt będzie mógł się poruszać i wywozić biomasę z torfowiska

Ekspert II: wyraził opinię, że do usunięcia tak dużych ilości biomasy z tak rozległego obszaru jest potrzebna minimalna mechanizacja prac, przy czym zaznaczył że ewentualne pojazdy, które dopuściłoby się do prac na torfowisku musiałyby być lekkie, tzn. o masie własnej (bez ładunku) wynoszącej do jednej tony, a także musiałyby poruszać się tylko i wyłącznie po specjalnych, przenośnych podkładach wykonanych z desek, tzw. trapach, co uchroniłoby torf przed dewastacją. Ekspert zaproponował, żeby przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac porządkowych na torfowisku najpierw wytyczyć nową trasę dojazdową, która będzie biegła w pobliżu starego szlaku transportowego i stert kłód, a która to trasa będzie umożliwiała wywiezienie zalegającej biomasy do miejsca składowania wyznaczonego poza kopułą torfowiska. Całkowitą długość trapów, jakie potrzebne są do obsługi wywózki biomasy ze strefy 5a torfowiska ekspert ocenił na 1,5-2 km, czas ich przygotowania w terenie na 3-4 tygodnie pracy oraz szacunkowy koszt na ok. 100 000 zł. Ekspert wykluczył wykorzystanie drewnianych bali, tzw. okrągłaków, do budowy trapów, uznając takie rozwiązanie za niepraktyczne. Wyraził również opinię, że nie da się wykorzystać starego szlaku transportowego ponownie jako trasy wywozu biomasy z torfowiska. Według eksperta, bezpiecznym rozwiązaniem byłoby dopuszczenie do jednoczesnej pracy na torfowisku maksymalnie 2-3 lekkich pojazdów

Ekspert III: Zaproponowano następujące alternatywne metody:

- Transportowanie biomasy poza torfowisko przy użyciu lekkich pojazdów mechanicznych (o masie całkowitej DMC do 2T), ale tylko i wyłącznie poruszających się po uprzednio przygotowanych szlakach wywozu w postaci trwałych kładek wykonanych z drewna. Rozmieszczenie kładek nie bliżej niż 100 metrów kładka od kładki. Doniesienie biomasy do kładki tylko i wyłącznie w sposób ręczny. Brak możliwości wprowadzania jakiegokolwiek sprzętu na kopułę torfowiska (z wyłączeniem ww. szlaków).
- Wykonanie prac różnymi metodami (w tym dopuszczenie kombinacji kilku metod) dobranych zależnie od aktualnych warunków atmosferycznych. Metody proponuje Wykonawca uwzględniając aktualne warunki terenowe – propozycja do uzgodnienia z RDOŚ.
- Wyniesienie części drobnej biomasy do boru bagiennego

5. W jaki sposób można zdemontować i wtopić w krajobraz teren pokryty przez stary szlak transportowy?

Ekspert I: zwrócił uwagę, że ze względu na wartość historyczną, nie zaleca się całkowitego usuwania pozostałości w postaci gałęzi – mimo ich niekorzystnego efektu wizualnego. Wyniesienie drewna jest bardzo kosztowne. Alternatywnie można:

- rozważyć użycie **transportu lotniczego (np. śmigłowce)** – wymaga to jednak starannej logistyki i dużych nakładów,
- **naprawić drogę lekkim sprzętem**, a następnie **rozpocząć etapowy demontaż od strony północnej** z zachowaniem ostrożności – torf może osiągać grubość do 4 metrów.

Ekspert II: dobrym rozwiązaniem byłoby odciąć gałęzie i konary zalegające w starym szlaku transportowym za pomocą pił mechanicznych, a następnie wynieść pozyskaną w ten sposób biomasę do pobliskiego lasu i tam rozłożyć równomiernie na ściółce z przeznaczeniem na zgnicie i całkowity rozkład. Ekspert wykluczył palenie biomasy na torfowisku, nawet na specjalnie izolowanych paleniskach, uznając takie rozwiązanie za niebezpieczne, grożące zaprószeniem ognia i wybuchem pożaru torfowiska lub okolicznych lasów

Ekspert III: Stwierdził, że dawny szlak transportowy uległ już częściowemu wtopieniu w strukturę torfowiska. Zalecane działania:

- usunięcie wierzchniej warstwy gałęzi za pomocą pił,
- niezalecane jest mechaniczne równanie, ani przemieszczanie mas torfowych, ze względu na możliwość pogorszenia stanu siedliska. Dopuszczalne są jedynie ograniczone działania ręczne (np. grabienie).

6. Na ile szacuje Pan wykonanie takiego zadania

Ekspert I: nie podał jednoznacznej wyceny wykonania zadania, wskazując na **konieczność wykonania szczegółowych analiz terenowych**, w tym badania stabilności gruntu i możliwości organizacyjnych (np. dostępność pracowników, sprzętu i logistyki).

Ekspert II: Całkowity koszt wraz z przygotowaniem trapów do przejazdu to między 2-2,5 miliona złotych brutto

Ekspert III: Dla całej powierzchni torfowiska (100 ha) na 4 000 000zł.

Kolejność wypowiedzi ekspertów jest losowa.

Mariusz Skwara
Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska,
Regionalny Konserwator Przyrody w
Krakowie
/-podpisano elektronicznie/

Osoby wyznaczone do konsultacji:

Izabela Znamirska- Główny specjalista ds. zamówień publicznych

Agnieszka Pagacz- Starszy specjalista w Wydziale Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000